

VCP-reactie internetconsultatie: Wijziging van de Pensioenwet, de Wet verplichte beroepspensioenregeling en de Wet inkomstenbelasting 2001

De VCP is altijd groot voorstander geweest van het automatisch overdragen van kleine pensioenen (503,24 euro bruto in 2021) in plaats van afkopen. Dit zodat deze pensioenen hun pensioenbestemming behouden en gebundeld kunnen worden. De VCP onderschrijft dan ook het doel van deze wet om automatische waardeoverdracht ook mogelijk te maken op basis van een andere grond dan einde deelneming als gevolg van baanwisseling maar bijvoorbeeld vanwege een collectieve beëindiging van een contract, fusies of overnames, etc. Op enkele onderdelen vraagt de VCP in deze reactie echter nogmaals graag uw aandacht en wil zij graag enkele risico's signaleren.

Actief instemmen met afkoop – ook vóór 1 januari 2007

De hoogte van het bedrag tot waar kleine pensioenen automatisch worden overgedragen is bepaald op 503,24 euro bruto in 2021, ook wel de afkoopgrens. Indien een automatische waardeoverdracht meerdere malen (5 onsuccesvolle pogingen) is geprobeerd kan het evengoed leiden tot afkoop. Afkoop leidt er vervolgens vanuit deelnemers bezien toe dat - naast dat dit bedrag de pensioenbestemming verliest - ook eventuele daarmee samenhangende dekkingen voor partner en/of kinderen komen te vervallen. Daarnaast heeft het afkopen, bij het niet slagen van een automatische waardeoverdracht tot gevolg dat het inkomen door de afkoopuitkering hoger is en gevolgen kan hebben voor eventuele toeslagen en kan leiden tot het betalen van extra belasting. Het is dan ook goed dat een deelnemer hier actief een keuze in moet maken. Hij moet instemmen dan wel geen bezwaar maken. Het geen bezwaar maken, dus indien een pensioenuitvoerder niets verneemt kan hij tot afkoop overgaan, geldt voor aanspraken tot 1 januari 2007. De VCP zou graag zien dat *afkoop bij geen bezwaar maken* wordt geschrappt in de wet, ook voor de aanspraken van vóór 1 januari 2007, en dat 'niet afkopen' behoudens expliciete instemming voor de deelnemer de default is. Het is de VCP niet bekend waarom hier een onderscheid in wordt gemaakt. En omwille van het voorkomen van nadelige effecten voor de deelnemer is instemming als uitgangspunt volgens de VCP logischer.

Hoogte van het bedrag

De VCP zou het verder verstandig vinden wanneer het ministerie van SZW een advies aan de Stichting van de Arbeid (verder StvdA) vraagt over de voor- en nadelen van het verhogen van dit afkoopbedrag (tevens grens tot waar automatische waardeoverdracht geldt) in de toekomst. Dit zodat (nog) meer pensioenaanspraken onder de werking van de wet van automatische waardeoverdracht komen te vallen (en niet blijven staan als slapersrechten) en daarmee hun pensioenbestemming behouden.

Beperking uitbreiding reikwijdte

In de StvdA is gesproken over het 'tijdelijk' buiten de reikwijdte houden van gewezen aanspraken van deelnemers aan verzekerde regelingen. Dit omdat zowel werkgevers als de verzekeraars geen bijbetalingsrisico's willen lopen. Afgesproken is dat zij samen zouden gaan zoeken naar een oplossing hiervoor, zodat het merendeel van de kleine aanspraken van vóór 1 januari 2018 wel gewoon automatisch kan worden overgedragen, ook wanneer er sprake is van een collectieve beëindiging. Het uitzonderen hiervan zou dan ook een tijdelijke oplossing zijn en partijen zouden komen met een permanente oplossing zonder nadelige effecten voor pensioendeelnemers. Hier leest de VCP niets meer over.

De VCP verzoekt zowel werkgevers als verzekeraars in het belang van de bij deze regeling betrokken deelnemers zich aan deze gemaakte afspraak te houden en hier zo snel als mogelijk met een daadwerkelijke oplossing te komen die geen nadelige effecten heeft voor desbetreffende deelnemers. Al meermaals heeft de VCP verzocht inzicht te bieden in de financiële risico's voor werkgevers en verzekeraars, die volgens inschatting van de VCP meevallen. Dit omdat het slechts kleine pensioenen betreft. Daarnaast leidt dit wetsvoorstel ook voor verzekeraars tot financiële voordelen omdat de uitvoeringskosten zullen dalen vanwege lagere administratiekosten en kosten in verband met jaarlijkse communicatieverplichtingen, omdat zij een groot deel kleine aanspraken wel automatisch zullen gaan overdragen. De VCP heeft dit vraagstuk al eerder aangekaart in haar brief aan de Tweede Kamer, waarin zij nadere uitleg¹ hierover geeft.

Deelnemerscommunicatie

De VCP merkt dat het voor deelnemers niet duidelijk is tot waar de automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen reikt en wie het wel of niet betreft. De VCP verzoekt in de communicatie vanuit de pensioenuitvoerders helder te maken dat het alleen gaat over kleine aanspraken van deelnemers die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt en elders actief in loondienst zijn en daar pensioen opbouwen.

Nieuwe grondslagen waardeoverdracht

Per 1 januari 2022 moeten er nieuwe individuele grondslagen voor waardeoverdracht worden vastgesteld. Deze nieuwe grondslagen zullen ook van toepassing zijn op de kleine pensioenaanspraken waar het in dit wetsvoorstel over gaat en zijn daarom relevant. De grondslagen zijn gedateerd en behoeven actualisatie, zodat er sprake is van een eerlijke en redelijke berekening van de waarden die bij een waardeoverdracht horen. Zo zijn bijvoorbeeld de gehuwdheidsfrequenties nog gebaseerd op 1985-1990 data van het AG en verschillen de sterftegrondslagen (prognosetafel danwel periodetafel). De VCP verzoekt u uit te gaan van de meest recente prognosetafel en hierbij geen onderscheid te maken tussen verschillende pensioenuitvoerders. Daarnaast moet worden voorkomen dat er een financieel gat ontstaat vanwege verschillen of nadelige effecten optreden voor deelnemers bijvoorbeeld door het hanteren van verschillende rentecurves. De rente heeft immers ook hier een grote impact. Indien er verschillen zijn tussen inkomende en uitgaande waardeoverdrachten, dienen verzekeraars c.q. werkgevers dit verschil te compenseren in de vorm van een bijbetaling danwel dient dit voor rekening van de verzekeraar te komen. Het verschil mag naar opvatting van de VCP nimmer ten laste worden gelegd van een pensioendeelnemer. De VCP verzoekt het ministerie snel helderheid te geven in de actualisatie en de effecten van nieuwe grondslagen, die op 1 januari 2022 in moeten gaan. Ook verzoekt de VCP hierbij aan te geven wat de periodiciteit van aanpassing is.

Nieuwe pensioenstelsel

In navolging op dit wetsvoorstel verzoekt de VCP het ministerie om tijdig na te gaan denken welke herziening van de grondslagen vervolgens nodig is per 1 januari 2026 bij de inwerkingtreding van het nieuwe pensioencontract. Dit omdat hierbij geen sprake meer is van aanspraken maar van een kapitaal en er op een andere manier wordt omgegaan met de waardering van pensioen. De toepassing van de rentecurve speelt namelijk geen directe rol meer.

In de consultatie op het wetsvoorstel toekomst pensioen heeft de VCP daarnaast aandacht gevraagd voor compensatie van slapersrechten (waaronder veel kleine pensioenen). Een positief effect van de automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen is dat een groter deel van alle pensioenaanspraken onder een actieve aanspraak wordt gebracht en daarmee voor compensatie in aanmerking komt.

¹ Zie [VCP-brief](#) aan TK t.b.v. Algemeen Overleg Pensioenen d.d. 15 december 2020, p 1 en 2

De VCP vindt het namelijk een ommissie dat pensioenaanspraken van gewezen deelnemers van compensatie² worden uitgesloten (zie pagina 89 MvT Wetsvoorstel Toekomst Pensioenen).

Kleine netto pensioenen

De VCP ziet graag dat kleine netto pensioenen ook onder het automatische recht op waardeoverdracht kunnen worden ondergebracht, indien er sprake is van een nieuwe werkgever met een nettopensioenregeling. De tussentijdse afkoop die nu mogelijk wordt gemaakt is slechts een tijdelijke oplossing om uitholling van gewezen aanspraken (vanwege hoge kostenafslagen) te voorkomen. Dit aangezien automatische waardeoverdracht, omdat het een individuele regeling betreft en deelname vrijwillig is, niet mogelijk is binnen de huidige wet- en regelgeving. Er is in de Stichting van de Arbeid afgesproken te bekijken of en hoe ook deze aanspraken onder de scope van het automatische recht op waardeoverdracht kunnen worden gebracht. Dit om recht te doen aan het bestaansrecht van (kleine) netto pensioenen en ook die aanspraken hun pensioenbestemming te laten behouden (zonder onevenwichtige hoge kosten). De VCP verzoekt dan ook de evaluatie die is toegezegd en op 2 september 2020 is verschenen nader toe te lichten en uw onderbouwing openbaar te maken waarom het wel of niet automatisch overdragen recht doet aan het bestaansrecht van netto pensioen. De VCP leest dit namelijk niet terug in de op 2 september 2020 gedane evaluatie naar netto pensioen en tevens niet in de concept Memorie van Toelichting bij dit wetsvoorstel. Het opnieuw pensioengevend maken van het hele salaris en de aftopping afschaffen zouden de meest eenvoudige optie zijn en maken vrijwillige netto pensioenregelingen overbodig, omdat het hele salaris van een werknemer dan weer pensioengevend wordt.

Verder onderschrijft de VCP dat het logisch is dat fiscale sancties bij het afkopen van netto pensioen worden weggenomen en er dan geen sprake is van een onregelmatige handeling (Wet inkomstenbelasting 2001, Artikel 5.17e Onregelmatige handelingen met netto pensioen). Wel is het zaak dat deelnemers goed worden geïnformeerd over de effecten van het besluit om het netto pensioen al dan niet af te laten kopen door de pensioenuitvoerder, daar dit een individuele keuze is en de effecten van deze keuze voor een individu moeilijk te overzien zijn.

Artikel 66 lid 3

Als laatste aandachtspunt verzoekt de VCP om artikel 66 lid 3 beter toe te lichten. Er lijkt een contradictie te zitten in artikel 66 lid 3 en lid 3a. Indien het recht op afkoop, bedoeld in het eerste en tweede lid, niet bestaat omdat er geen sprake is van beëindiging van de deelneming, heeft de pensioenuitvoerder het recht tot afkoop indien: a. er sprake is van beëindiging van de verwerving van pensioenaanspraken bij de pensioenuitvoerder. Het is de VCP niet helder wat hier precies staat en wanneer er nu wel of niet sprake is van het recht van afkoop en over welke deelnemers het hier specifiek gaat. Voor alle slapersrechten (van gewezen deelnemers) geldt toch dat er geen sprake van beëindiging van de deelneming in de zin van de Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling, maar dat wel de verdere opbouw of verwerving van pensioen bij die pensioenuitvoerder is gestopt?

Tot Slot

De VCP is gaarne bereid tot het geven van een toelichting, indien dat gewenst is.

² Zie ook de [VCP-reactie](#) op de internetconsultatie Wet Toekomst Pensioenen p. 13